

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 10.1.64 / תע' יחיד / מוזיאון תל-אביב

למעלה מ-100 ציורים בטכניקות השמן, הפאסטל, הגואש, העיפרון וטכניקות מעורבות, מהווים את תערוכתו של רג'י ווסטון. אם כי נמצאות בתערוכה עבודות שזמן ציורן הוא לפני כ-25 שנה, אין תערוכתו של ווסטון תערוכה רטרופקטיבית במובן המקובל. דומה שהמגמה השולטת בתערוכה אינה עיקוב אחרי התפתחותו ההדרגתית של ווסטון והפגנת מאבקו הציורי לגיבוש סגנון אחיד, אלא הפגנת היש והקיים לצדדי השונים. בעוד שתערוכה רטרופקטיבית מציגה, בדרך כלל, תהליך, הרי התערוכה הנוכחית מציגה בעיקר תוצאות וסיכום.

למרות העובדה שהמוצגים נעשו בטווח זמן של כ-25 שנה, אפשר להכיר בהם סוג מיוחד של אחידות. אין זו דווקא אחידות של פיתוח צורני עקיב, או דבקות בסגנון ציורי המשמש כעדשה שדרכה נראה העולם הסובב את הצייר בגוון מיוחד. אמנם, אפשר למצוא גם פיתוח צורני מסוים וגם מה שבסיכומו של דבר יכול להיחשב כסגנון ציורי אישי, אך אלה אינן אלא תוצאות של סוג אחידות אחר המשמשות אותה בכל ציוריו של ווסטון. הבולטת ביותר, היא אחידות של טעם אסתטי, שהיא היא המשמשת מכנה משותף לכל הציורים וכל ההתפתחויות הצורניות נובעות ממנה ישירות. אין זו התפתחות זווית ראייה, המנסה לחדור לסוד היחסים בין עין הצייר והעולם בו הוא קיים, ולמסרם דרך יחסי צורות וצבעים הולמים, אלא שימוש בשיטות שתאפשרנה לצייר ליצור המחשה של טעם אסתטי, שעד כמה שיהיה נאה לעין ודקורטיבי, יהיה נשאר תמיד מרפרף על פני השטח, בהיותו השלכה של ריחושים אסתטיציסטיים במהותם.

טעם אסתטי זה, המאפיין את ציורו של ווסטון, הוא המאחד את כל התערוכה ואינו משתנה מציוריו הראשונים ועד אלה שנעשו השנה. ליטוש האמצעים הטכניים והחיפוש אחרי צורות שימוש ציוריות יותר של אמצעים אלה, אינו בא כדי להעמיק תוכן חווייתי מתפתח, אלא בא - ונמדד ישירות לפי מידת התייחסותו - למסור טעם אסתטי אחיד ועומד. המפתח לציורו של ווסטון אינו, איפוא, בדיקת עולם רוחני בהקשריו השונים והערכת תגובותיו לגירויים מבחוץ ומבפנים, אלא הגדרת טעמו האסתטי של הצייר. מבלי להיכנס לוויכוח חסר התוחלת אם המושג הוא חיובי או שלילי, נדמה שהתכונה הבולטת המאפיינת את טעמו של ווסטון היא זו שנהוג לכנותה בשם "ציור סלוני". זהו ציור שמקפיד על ניקיון גראפי של הצד הטכני (גם אם אין לניקיון כזה דבר וחצי דבר עם מושג הניקיון הציורי). זהו ציור, המנסה ליצור הרגשה של רגישות באמצעי אווירה, במקום רגישות אמיתית, הנוצרת בעצם השימוש ביחידות הציור. זהו ציור שתמיד נראה אלגנטי לא רק משום הניקיון הגראפי

שהוזכר, אלא גם בהמנעות, מודעת ולא מודעת, מיצירת התנגשויות של ניגודים על המשטח המצויר. במידה וניגודים כאלה נוצרים - למשל מהצורך האסתטי להשתמש בצבע ליד שלד רישומי-ליניארי - הרי הם מטושטשים ביד קלה, והניגוד, במקום שימש צומת להתנגשות רגשית, הופך ערך קישוטי דקורטיבי.

תכונות אלה עוברות בכל ציוריו של רג'י ווסטון. נטיותיו לשימושים טכניים שונים, נבדקו ישירות לפי מידת היותם הולמים את אפשרות המחשתו של הטעם האסתטי האמור, המשמש כתוכן עיקרי. הטכניקות הבולטות בגישתו הציורית תואמות - ואם אינן תואמות, כופה זאת עליהן הצייר - את המשימה הדקורטיבית. אפשר למצוא בציורים עיטוריות (שתפקידן קישוטי ולא יצירת דגם מהותי), פיתוח גראפי, קווי ודקורטיבי (ציורים 85-88 וברוב ציורי הדגים), שימוש מרובה באפקטים של נזילות הצבע - מבלי לבנות מערך צבעוני צורני מחייב, ולעיתים אף ערבוביה צבעונית שמטרתה הבלעדית היא יצירת אווירה תוך זלזול גמור בכל הערכים הציוריים (בעיקר בנופי הים וכו'). גישתו זו של ווסטון - שאפשר לקרוא לה אפילו סגנון אישי - אם כי אין זה סגנון ציור אישי - בולטת היטב גם בציורים בהם הוא רושם רמויות שנעשו כביכול בטכניקה של ילד, כ"ציפור בכלוב" ודומיה. הצורה הפשוטה והגישה "הילדותית" כביכול, אינן באות כדי להיעזר ברעננות ואי-אמצעיותו של ציור הילד, אלא כדי להפכן לציור סלוני לפי טעם הזמן.

טבעי הדבר שכאשר ניגש ווסטון לציורים בעלי פורמאט גדול (106-114), הריהו מבליט את מגרעותיו, ואינו מצליח להמחיש גם את האווירה - המוחלפת אצלו במושג "לירות" - כפי שהוא מצליח בציורים בעלי הפורמאט הקטן יותר. כל הנאמר כאן כוחו יפה כל עוד לא יוצג "ציור סלוני" כמטרה לעצמה. אם מתייחסים לסוג ציור כזה במנותק מתיבעות חויה עמוקות, ואם כל הנדרש הוא ציור אסתטי המבוצע בטכניקה טובה ומלוטשת - "טובה" לסוג זה של ציור - שטיבה נמדד בהתאמתה למטרה ולא כערך עצמאי, הרי אפשר למצוא בציוריו של ווסטון גילוי בולט של ציור בעל אווירה, אסתטי ודקורטיבי, ואפילו מגובש מבחינת טעם אישי וציורי-אסתטי.

חיותה בהט

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 10.1.64 / תע' יחיד / גלריה 220 / תל-אביב

תערוכתה של חיותה בהט ממחישה ומממשת את ההבטחה שנרמזה בתערוכת היחיד הקודמת של ציירת זו, שנערכה לפני למעלה משנה. גם בתערוכה הקודמת היו האקוורלים והגואשים מרוכזים וציוריים יותר מציורי השמן, ובזו הנוכחית, שכל מוצגיה נעשו בטכניקות אלה, משיגה חיותה רמה אחידה ונאה.

ציורה של חיותה משתייך לאסכולת המופשט הלירי עם פריצות אקספרסיביות קצרות, המהוות במידת מה את תרומתה שלה לאסכולה זו. גם אם בסיכומו של שלב זה אין ציורה